

αρνί

αρνί, το, ουσ. [*<αρχ. ἀρνίον, υποκορ. του ἀρήν*], το αρνί. Υποκορ. **αρνάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 25 φρ.)·

- *απ' του διαβόλου την αυλή μήτ' ερίφι μήτ' αρνί*, βλ. λ. [διάβολος](#)·

- *αρνί που βλέπει ο Θεός ο λύκος δεν το τρώει*, όποιος έχει την προστασία του Θεού, δε φοβάται τους κακούς·

- *αρνί που φεύγει απ' το κοπάδι (απ' τη στάνη, απ' τη στρούγκα, απ' το μαντρί)*, το τρώει ο λύκος, όταν απομακρύνεται κάποιος από ένα σύνολο οργανωμένων ανθρώπων, κινδυνεύει να καταστραφεί. Γνωστός εκφοβισμός του Ευάγγ. Αβέρωφ προς τους αμφισβητίες βουλευτές του κόμματος της Ν. Δημοκρατίας στις αρχές της δεκαετίας του 1980, όταν ήδη είχε χάσει την κυβέρνηση·

- *αρνί του γάλακτος*, βλ. συνηθέστ. *αρνάκι του γάλακτος*·

- *γκαστρωμένο μουνί, ξεροψημένο αρνί*, βλ. λ. *μουνί*·

- *έγινε αρνί*, βλ. συνηθέστ. *έγινε αρνάκι*, λ. *αρνάκι*·

- *είναι άκακο αρνί*, βλ. συνηθέστ. *είναι άκακο αρνάκι*, λ. *αρνάκι*·

- *είναι σαν αρνί*, βλ. συνηθέστ. *είναι σαν αρνάκι*, λ. *αρνάκι*·

- *κάθε αρνί απ' το ποδάρι του κρέμεται*, έρχεται κάποτε η στιγμή που ο καθένας υφίσταται τις συνέπειες των πράξεων του: «*τώρα κάνε ό,τι θες, αλλά να θυμάσαι πως κάθε αρνί απ' το ποδάρι του κρέμεται*»·

- *κάλλιο να χάσεις το μαλλί παρά τ' αρνί*, μεταξύ δυο ζημιών, η μικρότερη είναι προτιμότερη: «*έπεσα σ' ένα βαθύ χαντάκι και τ' αυτοκίνητό μου έγινε χάλια, αλλά κάλλιο να χάσεις το μαλλί παρά τ' αρνί, γιατί είχα τύχη και γλίτωσα μόνο με μερικές αμυχές*»·

- *...κι ας ψοφήσουν χίλι' αρνιά*, έκφραση με την οποία επιτείνουμε το μέγεθος της αγάπης ή του ενδιαφέροντος που έχουμε για κάποιον ή για κάτι, αδιαφορώντας για όλα τα άλλα: «*ας είναι καλά η γυναικούλα μου κι ας ψοφήσουν χίλι' αρνιά || ας κάνω εγώ το ταξίδι που θέλω κι ας ψοφήσουν χίλι' αρνιά*»·

- *κοιμάται σαν αρνί ή κοιμάται σαν τ' αρνί*, βλ. συνηθέστ. *κοιμάται σαν αρνάκι*, λ. *αρνάκι*·

- *μαθημένο το αρνί να του παίρνουν το μαλλί*, υπάρχουν άνθρωποι που είναι μαθημένοι στην κακομεταχείριση και στην εκμετάλλευση και το υπονοούμενο είναι πως, δεν τους κάνει πια καμιά εντύπωση γιατί έχουν συνηθίσει στη δυστυχία τους: «*όσο και να μ' εκμεταλλεύονται τι άλλο θα κάνουν μήπως, ψυχή θα πάρουν; Μαθημένο το αρνί να του παίρνουν το μαλλί*»·

- *με τ' αρνί είσαι ή με το λύκο*; βλ. λ. [λύκος](#)·

- *ο λύκος απ' την πάνω μεριά, τ' αρνί απ' την κάτω μεριά, τ' αρνί θολώνει το νερό*; λέγεται στην περίπτωση, όταν για κάποια καταστροφή, για κάποια συμφορά αίτιος είναι κάποιος ισχυρός και εμείς από πρόθεση ή από κακή πληροφόρηση αποδίδουμε τις ευθύνες σε κάποιον που είναι αδύναμος: «*φταίει το Ιράκ και όχι οι Αμερικάνοι που η τιμή του πετρελαίου πήγε στα ύψη. -Σπουδαία λογική έχεις! Ο λύκος απ' την πάνω μεριά, τ' αρνί απ' την κάτω μεριά, τ' αρνί θολώνει το νερό;*»·

- *ο λύκος στη γειτονιά του αρνί δεν αρπάζει*, βλ. λ. [λύκος](#)·

- *όποιος γίνεται αρνί, τον τρώει ο λύκος*, η ανοχή των καλών στους κακούς, έχει επικίνδυνες επιπτώσεις: «*από δω και πέρα θα σκληρύνω τη στάση μου, γιατί, όποιος γίνεται αρνί, τον τρώει ο λύκος*»·

- τι μας νοιάζει εμάς για του Χατζηγιάννη τ' αρνιά, αν είν' εφτά, αν είν' εννιά, πρέπει κανείς να ασχολείται με τις δικές του υποθέσεις, τα δικά του προβλήματα και να μην ανακατεύεται με τα ξένα: «με την τακτική που ακολουθεί στη δουλειά του θα καταστραφεί, αλλά τι μας νοιάζει εμάς για του Χατζηγιάννη τ' αρνιά, αν είν' εφτά, αν είν' εννιά». Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του. Συνών. από πίτα που δεν τρως, τι σε μέλει κι αν καεί ή από πίτα που δεν τρως, τι σε νοιάζει αν καεί / δε με νοιάζει για αέρα που δεν μπαίνει στα πανιά μου / μη σε νοιάζει Μαριωρή, ξένη πίτα κι αν καεί / τι μας νοιάζει εμάς, αν πέθανε ο ψωμάς / τι να πει κανείς για το μουνί της αλληγής·

- το καλό τ' αρνί, απ' το κοπάδι δε το χωρίζουν, τους καλούς, τους χρήσιμους ανθρώπους, δεν τους διώχνουν από μια ομάδα, δεν τους εξοστρακίζουν από την κοινωνία: «οι καλοί και άξιοι άνθρωποι πρέπει να βοηθούνται απ' το κράτος για να διαπρέπουν στον τόπο τους κι όχι να φεύγουν στο εξωτερικό γιατί, το καλό τ' αρνί, απ' το κοπάδι δε το χωρίζουν»·

- το καλό τ' αρνί από δυο μάνες βυζαίνει, ο καλός, ο καλόβολος, ο πράος άνθρωπος δε χάνει ποτέ: «να είσαι καλός και φρόνιμος στη ζωή σου, γιατί πρέπει να ξέρεις, πως το καλό τ' αρνί από δυο μάνες βυζαίνει»·

- το σκυλί αρνί δε γεννάει, ένας κακός άνθρωπος δεν μπορεί να αφήσει καλούς απογόνους ή να κάνει καλά έργα: «απατεώνας ο πατέρας, απατεώνας έγινε κι ο γιος αφού, το σκυλί αρνί δε γεννάει»·

- τον έκανα αρνί, βλ συνηθέστ. τον έκανα αρνάκι, λ. αρνάκι·

- τον έσφαξε σαν αρνί, λέγεται για σφαγή ανυπεράσπιστου ή αδύναμου ανθρώπου: «πάνω στο μεθύσι του πήρε το μαχαίρι και τον έσφαξε σαν αρνί τον άμοιρο τον γεροντάκο». (Λαϊκό τραγούδι: στη Μαγνησιά που φτάσαμε οι μπέηδες προστάζουν, με τη σειρά μας πέρνουνε και **σαν αρνιά μας σφάζουν**). Συνών. τον έσφαξε σαν κατσίκι / τον έσφαξε σαν τραγί·

- τρώει έν' αρνί στην καθισιά, τρώει πάρα πολύ, είναι αχόρταγος, αδηφάγος: «πώς να μη γίνει εκατό κιλά, αφού τρώει έν' αρνί στην καθισιά!»·

- τρώει του φτωχού τ' αρνί, βλ. λ. [φτωχός](#).